

ת"צ 54549-12-21

בבית משפט המחוזי בתל-אביב יפו

תל-אביב, 23 בדצמבר 2021.
מהות התביעה – כספית, צו מניעה.
אגרה - 5,544 ש"ח - פרט 11 ב' לתוספת לתקנות בתי המשפט (אגרות), תשס"ז-2007.

אורי בכר

בענין:

נושא תעודת זהות מס' 040376881
מרחוב ברוך הירש 14, בני ברק 5120206

על ידי באי כוחו גיל רון, קינן ושות', עורכי דין
מבית לסין, רחוב ויצמן 32, תל-אביב 6209105
מס' טל': 03-6967676; מס' פקס': 03-6967673
דואר אלקטרוני - office@ronlaw.co.il

המבקש

- נ ג ד -

הפניקס חברה לביטוח בע"מ

חברה פרטית מס' 520023185
מדרך השלום 53, גבעתיים 5345433

המשיבה

בקשה לאישור תובענה כייצוגית

בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006

בית המשפט הנכבד מתבקש כדלקמן :

- (א) לאשר למבקש להגיש תובענה ייצוגית נגד המשיבה, בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: חוק תובענות ייצוגיות);
נוסח התובענה הייצוגית מצורף לבקשה זו כנספח 1;
- (ב) לקבוע, בהתאם לסעיפים 10 ו-14(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות, כי התובענה תוגש בשם כל אדם אשר כלי רכב שלו נפגע בתאונה, שבגינה הוא זכאי לתגמולי ביטוח מהמשיבה (כמבוטח או כצד שלישי), שבחר לא לתקן את כלי הרכב, והמשיבה הפחיתה מתגמולי הביטוח סכום בשל אי-תיקון כלי הרכב או בשל אי-העברת החלק שנפגע לידיה (ניכוי המכונה על ידי המשיבה לעיתים "ניצולת"); כל זאת החל משבע שנים לפני הגשת בקשת אישור זו ועד הגשת התביעה לאחר אישורה; לחלופין בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע הגדרה אחרת לקבוצה;
- (ג) לקבוע, בהתאם לסעיפים 4(א)(3) ו-14(א)(2) לחוק תובענות ייצוגיות, כי המבקש יהיה התובע הייצוגי, וכי באי-כוחו החתומים על בקשה זו יהיו באי-הכוח המייצגים;
- (ד) לקבוע, בהתאם לסעיף 14(א)(3) לחוק תובענות ייצוגיות, כי המעשים המתוארים בבקשה זו מקימים עילות תביעה בגין הפרת החובה לשפות את המבוטח בתגמולי הביטוח והפרת החובה לשלם לצד שלישי את תגמולי הביטוח, בהתאם לסעיפים 55 ו-68 לחוק חוזה הביטוח, תשמ"א-1981 (להלן: חוק חוזה הביטוח); הפרת חוזה לפי חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973 (להלן: חוק החוזים) וחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א-1971; הפרת החובה לנהוג בתום לב ובדרך מקובלת לפי סעיפים 39 ו-61 לחוק החוזים; הפרת חובה חקוקה לפי סעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן: פקודת הנזיקין), בקשר לחובות המוטלות על המשיבה בקשר להפחתת תגמולי ביטוח והנמקת ההפחתה הקבועות בהוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: הממונה); עשיית עושר ולא במשפט, לפי סעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979 (להלן: חוק עשיית עושר ולא במשפט); וכל עילת תביעה אחרת שעולה מהעובדות שבבקשה זו;
- (ה) לקבוע, בהתאם לסעיף 14(א)(4) לחוק תובענות ייצוגיות, כי אלה יהיו הסעדים בתובענה הייצוגית:
- (1) תשלום הסכומים שהופחתו מתגמולי ביטוח של חברי הקבוצה בשל אי-תיקון כלי הרכב או בשל אי-העברת החלקים שנפגעו למשיבה, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כדין;
  - (2) הטלת איסור על המשיבה לבצע הפחתה מתגמולי ביטוח בשל אי-תיקון כלי הרכב או בשל אי-העברת החלקים שנפגעו למשיבה;
  - (3) מינוי בעל תפקיד אשר יפקח על ביצוע פסק הדין; וכן –
  - (4) כל סעד אחר לטובת הקבוצה, חלקה, או הציבור, בהתאם לסעיף 20(ג) לחוק תובענות ייצוגיות;
- (ו) להורות, בהתאם לסעיף 25 לחוק תובענות ייצוגיות, כי ההחלטה בבקשה זו תפורסם באופן שייקבע על ידי בית המשפט הנכבד, לרבות משלוח הודעות אישיות לחברי הקבוצה על ידי המשיבה, וכן להורות כי המשיבה תישא בעלות הפרסום;

- (ז) לאשר, בהתאם לסעיף 13 לחוק תובענות ייצוגיות, את התובענה כייצוגית, בנוסח המוצע או בכל שינוי עליו בית המשפט הנכבד יחליט, הכל כפי שייראה בעיני בית המשפט הנכבד ראוי לשם הבטחת ניהול הגון ויעיל של התובענה הייצוגית; וכן
- (ח) לחייב את המשיבה בהוצאות ובשכר טרחת עורכי הדין.

חלק ראשון - מבוא

1. המשיבה, חברת ביטוח מובילה, מתנערת מהחובה הבסיסית ביותר המוטלת עליה. היא מחוייבת לשפות מבוטחים וצדדים שלישיים בגין נזק שנגרם לכלי רכב בתאונה, כאשר כלי הרכב שנהגו אשם בתאונה מבוטח אצלה בביטוח המתאים. כאשר בעל כלי הרכב שניזוק בוחר לא לבצע את התיקון, המשיבה מבצעת הפחתה של תגמולי הביטוח. זוהי הפחתה לא חוקית. המבוטח והצד השלישי זכאים לתגמולי הביטוח המלאים, ללא קשר לתיקון כלי הרכב.
2. על פי הפוליסה התקנית לביטוח כלי רכב, בקרות תאונה לכלי רכב מבוטח, המבטח זכאי לדרוש כי הוא יבצע את התיקון. אם המבטח איננו מממש את הזכות, עליו לשלם את ערך הנזק או האבדן. בעל המכונית רשאי להחליט לא לבצע את התיקון, כך שהתיקון יבוצע בעתיד, או שלא יבוצע וככל הנראה ישפיע על ערך המכונית. כשבעל כלי הרכב בוחר לא לבצע את התיקון, הוא ממשיך להיות זכאי לקבל מהמבטח את עלות ביצוע עבודות התיקון, כולל עלות חלקי החילוף. הדבר ברור לחלוטין. גם בתי המשפט קבעו כך.
3. המשיבה מפרה חובה זו. כאשר לא מבוצע תיקון, היא מבצעת הפחתה מתגמולי הביטוח. במקרה זה תגמולי הביטוח מכונים "פיצוי גלובלי", וההפחתה מכונה "ניצולת". כינוי זה מכון ככל הנראה לכך שהמשיבה איננה מנצלת את השווי של חלקי החילוף. לא רק זאת, סכום ההפחתה איננו מנומק ואינו נתמך בחוות דעת. המשיבה מודיעה לבעל כלי הרכב, כי עם העברת החלק הניזוק לחברת הביטוח ניתן יהיה לתקנו ולעשות בו שימוש חוזר.
4. המשיבה איננה רשאית לנהוג כך. היא איננה זכאית לבצע כל הפחתה בשל העובדה שלא בוצע תיקון. אין כל בסיס לרעיון, כאילו בקרות נזק חלקי לכלי הרכב, המשיבה הופכת לבעלים של חלקים שניזוקו ואמורים להיות מוחלפים, זכאית לקבלם, ואם לא מבוצע תיקון, היא יכולה לבצע הפחתה בשל כך. וגם אם הייתה למשיבה זכות כזו, היא מבצעת את ההפחתה באופן שרירותי, ולא מנומק. בשל כל אלה, אין כל בסיס להפחתה. אותם דברים נכונים גם ביחס לצד שלישי, הזכאי לתגמולי ביטוח. אין כל בסיס להפחית ממנו את תגמולי הביטוח, בשל כך שהוא בחר, נכון למועד קבלת תגמולי הביטוח, שלא לבצע את התיקון. וגם ביחס אליו, חלה חובת ההנמקה, ואסור לבצע הפחתה שרירותית.
5. דרישות הדין אינן מעניינות את המשיבה. היא אינה טורחת לקיימן. זוהי התנהלות שיטתית שלה.
6. על המשיבה לשלם את הסכומים שהפחיתה באופן בלתי-חוקי ולהפסיק לקפח את הזכאים לתגמולי הביטוח.

חלק שני – המשיבה וחובות שיפוי של חברות ביטוח במקרה של נזק לכלי רכב של מבוטח או צד שלישי

7. המשיבה מעניקה מגוון שירותי ביטוח, בהם ביטוח רכב, רכוש ובריאות. לפי דוח של רשות ההון לשנת 2019, למשיבה נתח שוק של 12.3% בביטוחי רכוש לרכב.
עמוד רלוונטי מתוך דו"ח "נתונים כמותיים בתחום הביטוח לשנת 2019" של רשות ההון ביטוח וחיסכון מצורף לבקשה זו כנספת 2.
8. המשיבה כפופה לחובות הקבועות בחוק חוזה ביטוח ובחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981 (להלן: חוק הפיקוח). בהתאם לסעיף 2 לחוק הפיקוח, הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון מוסמך לתת הוראות הנוגעות לדרכי פעולתם וניהולם של מבטחים, כדי להבטיח את ניהולם התקין ואת השמירה על ענינם של המבוטחים.
9. בעל כלי רכב שמעורב בתאונה יכול לקבל פיצוי מחברת ביטוח, לפי אחד משני מקרים -
  - א. בעל כלי רכב שמבוטח אצל חברת הביטוח, רשאי לתבוע ממנה תגמולי ביטוח. זהו ביטוח רכוש. בהתאם לסעיפים 55(א) ו-56(א) לחוק חוזה הביטוח, מבטח חייב לשפות מבוטח עבור מלוא הנזק שנגרם לנכס המבוטח, ובלבד שסכום זה אינו עולה על הסכום שנתחייב בו המבטח בחוזה.
  - ב. בעל כלי רכב, שנפגע בתאונה באשמת מי שנהג בכלי רכב אחר, וכלי הרכב האחר מבוטח בביטוח שכולל אחריות לצד שלישי, זכאי לקבל תגמולי ביטוח מחברת הביטוח של הנהג האשם. זהו ביטוח אחריות כלפי צד שלישי. בהתאם לסעיפים 65, 56(א) ו-67 לחוק חוזה הביטוח, צד שלישי כזה זכאי לקבל שיפוי מחברת הביטוח, בשל חבות כספית שהמבוטח (הנהג האשם) עשוי להיות חייב בה כלפיו, ובלבד שסכום זה אינו עולה על הסכום שנתחייב בו המבטח בחוזה.
10. החובה לשפות ניזוקים עבור מלוא הנזק נגזרת מתנאי הפוליסה התקנית, הקבועה בתוספת הראשונה לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), תשמ"ו-1986. לפי תקנה 1 לתקנות אלה, מבטחים חייבים לערוך את הסכמי הביטוח לפי תנאי הפוליסה התקנית. המשיבה נוהגת כך. העתקים של פוליסות ביטוח רכב של המשיבה מצורפים לבקשה זו כנספת 3.
11. במקרה שמופעל ביטוח הרכוש (כלומר הנהג האשם ממש את זכות הביטוח שלו), חל סעיף 5 לפוליסה התקנית, שמופיע בפרק א' (ביטוח הרכב). לפי הוראה זו, תגמולי הביטוח יחושבו וישולמו לפי האבדן או הנזק לרכב ביום קרות מקרה הביטוח, לרבות בשל ירידת ערך, בצירוף מס ערך מוסף (למעט לזכאי בניכוי מס תשומות).
12. סעיף 4 לפוליסה התקנית קובע כי מבטח רשאי לבחור בין שלוש דרכי פיצוי למבוטח - תשלום ערך הנזק או האובדן במזומן, תיקון הרכב בעצמו או החלפת הרכב באחר מסוג ואיכות דומים. כבר מנוסח זה עולה כי חברת הביטוח רשאית לבחור באפשרות של תיקון הרכב בעצמה, כפיצוי למבוטח, אך איננה רשאית להתנות את תשלום הנזק, כולו או חלקו, בביצוע התיקון.
13. ואכן, בתי המשפט קבעו במקרים רבים כי מבוטח אינו חייב לתקן את הנזק על מנת להיות זכאי לשיפוי. ראו ע"א 7148/94 הכשרת היישוב חברה לביטוח בע"מ נ' חברת השמירה בע"מ, פסקה 12 (נבו 21.1.97); ע"א 1772/99 זלוצין ואח' נ' דיור לעולה בע"מ, פסקה 9 (נבו 4.6.01) (להלן: עניין זלוצין); רת"ק (חיי) 19-03-27847 מגדל חברה לביטוח נ' חכמה, פסקה 7 (נבו 14.3.19) (להלן: עניין חכמה); ת"ק (תל אביב-יפו) 19-04-19107 הוד נ' אילון חברה לביטוח, פסקה 26 (נבו 11.09.2019) (להלן: עניין הוד).

14. למרות זאת, חברות ביטוח נוהגות להפחית מתגמולי ביטוח במקרים בהם המבוטח אינו מבצע תיקון. סגנית הממונה על הביטוח נדרשה לנושא, במכתב למנהלי חברות הביטוח מיום 30 במרץ 2015, שכותרתו "הכרעה עקרונית בענין תשלום מע"מ וירידת ערך ברכב שלא תוקן". באותו מכתב נקבע שהפחתת סכומים בגין ירידת ערך ומס ערך מוסף, במקרים בהם החליט התובע שלא לתקן את כלי הרכב, עומדת בניגוד לדין ולפסיקת בית המשפט. בעניין **זלוצין**, אליו סגנית הממונה הפנתה, בית המשפט העליון קבע כי "אין זה עניינה של דיור לעולה אם יבצעו הדיירים תיקונים אם לאו, וגם אם ימכרו את דירותיהם לצדדים שלישיים יגרע מערכן של הדירות כדי שווי הליקויים, לרבות מע"מ, שכן כך יידרשו הקונים לשלם למי שיבצע תיקונים". על כן משנקבע כי זכאים הדיירים לפיצויי כספי כעלות התיקונים, זכאים הם ממילא גם למע"מ המהווה חלק מעלות התיקונים" (פסקה 9).

העתק מכתב סגנית הממונה מיום 30 במרץ 2015 מצורף לבקשה זו כנספח 4.

15. למבטח אין זכות בחלקים שנפגעו בכלי הרכב, באופן שהפגיעה מחייבת את החלפתם. אמנם, במקרה של אבדן גמור, סעיף 6(ג) לפוליסה התקנית מורה כי "שילם המבטח למבוטח את מלוא שווי הרכב או החליפו ברכב מסוג ואיכות דומים בשל אובדן גמור או בשל אבדן גמור להלכה תעבור הבעלות בשרידי הרכב למבטח". אולם, המצב שונה במקרה של נזק חלקי. אין בפוליסה התקנית כל הוראה המקנה למבטח זכות בחלקים שהוחלפו. ראו סעיף 8 לפוליסה התקנית, המסדירה את זכויות הצדדים במקרה של נזק חלקי.

16. חברות הביטוח, ובכללן המשיבה, מבינות כי נדרשת הוראה מיוחדת בפוליסת הביטוח, על מנת להקנות להן זכות בחלקים שהוחלפו ברכוש המבוטח. מטעם זה, בפוליסות רכוש אחרות שהמשיבה מוציאה, היא מעגנת זכות כזו. בפוליסות אלה המשיבה קבעה כי "ערכה של הניצולת יופחת מסכום השיפוי שעל המבטח לשלם. לחילופין, רשאי המבטח על פי שיקול דעתו הבלעדי, לבחור לקבל את הניצולת לרשותו ולשפות את המבוטח ללא ניכוי ערך הניצולת".

עמודים רלוונטים מתוך פוליסות אחרות של המשיבה, שכוללות הוראות בדבר זכות המשיבה בחלקים שנפגעו, מצורפים לבקשה זו כנספח 5.

17. הנה, בביטוח רכוש, במקרה של נזק הניתן לתיקון, חברת ביטוח איננה יכולה לבצע הפחתה של סכום השיפוי, מהטעם שלא בוצע תיקון, או שהיא לא קיבלה חלקים של המכונית שהיו אמורים להיות מוחלפים בתיקון.

18. כאמור, נוסף על ביטוח רכוש, חברת ביטוח עשויה לחוב כלפי צד שלישי, על פי ביטוח אחריות צד שלישי. ביטוח זה מוסדר בפרק ב' לפוליסה התקנית. על פי אחריות זו, "מקרה הביטוח הוא חבות המבוטח בשל נזק שייגרם לרכוש של צד שלישי כתוצאה משימוש ברכב בתקופת הביטוח". על המבטח לשלם בשם המבוטח את כל הסכומים שהמבוטח יהיה חייב לשלם בשל מקרה הביטוח, עד לסכום הביטוח הנקוב במפרט לגבי נזקי רכוש של צד שלישי. ראו סעיפים 11 ו-12 לפוליסה התקנית.

19. צד שלישי, אשר כלי רכב שלו נפגע בתאונה לה אחראי נהג המבוטח בביטוח אחריות צד שלישי – רשאי לפנות אל המבטח בדרישה, וזה חייב לשלם את תגמולי הביטוח ישירות לצד השלישי. ראו סעיף 68 לחוק חוזה הביטוח וסעיף 14 לפוליסה התקנית.
20. במקרה של הפעלת אחריות כלפי צד שלישי, לא עומדת למבטח האפשרות לדרוש את התיקון בעצמו. במקרים אלה, החלטה של בעל כלי הרכב לא לתקנו, איננה גורעת מזכותו לקבל תגמולי ביטוח מחברת הביטוח, ואיננה מצדיקה כל הפחתה שלהם. למבטח ממילא אין כל זכות בחלקי הרכב שנפגעו.
21. המשיבה וחברות ביטוח אחרות מבצעות הפחתה מתגמולי הביטוח, כאשר לא מבוצע תיקון על ידי בעל הרכב. הפיצוי שניתן כאשר לא מבוצע תיקון מכונה "גלובלי", וההפחתה מכונה לעיתים "ניכוי ניצולת". כינוי זה מכון ככל הנראה לכך שהמבטחת איננה מנצלת את השווי של חלקי החילוף. יהא הכינוי אשר יהא, כפי שהראינו, הפחתה זו בלתי-חוקית.

חלק שלישי – חובות ההנמקה וההוכחה החלות על חברות ביטוח בקשר לדחייה של התביעה

22. בקרות מקרה ביטוח, המבוטח או הצד השלישי פונים לחברת הביטוח, מדווחים על הארוע, ודורשים לקבל את תגמולי הביטוח. חוק חוזה הביטוח, חוק הפיקוח והוראות הממונה, מטילים חובות שונות על חברת הביטוח, בקשר לטיפול בפניות.
23. סעיף 23 לחוק חוזה הביטוח מורה כי משנמסרה למבטח הודעה על מקרה הביטוח והוגשה תביעה לתשלום תגמולי הביטוח, על המבטח לעשות מיד את הדרוש לביטול חבותו.
24. אם המבטח מעוניין לדחות את התביעה, כולה או חלקה, חלה עליו חובה לנמק את הדחייה. המבטח נדרש להתייחס לתנאי הפוליסה או הוראות הדין אשר מכוחם הוא החליט כך. בדרך כלל התביעה נתמכת בחוות דעת שמאית. לרוב, על מנת לברר את החבות, גם המבטח נדרש להזמין חוות דעת כזו. אם המבטח אינו מקבל את חוות הדעת שהוגשה מטעם התובע, עליו לתת הסבר מלא לכך, ובמידת הצורך להעמיד חוות דעת נגדית המבססת את עמדתו.
25. חובת ההנמקה מעוגנת בהנחיית סגן הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון מיום 9 בדצמבר 1998, שכותרתה "חובת המבטחת להודיע למבוטח את עמדתה בנוגע לתביעתו". בהנחיה נקבע כי על חברת הביטוח לספק למבוטח בכתב את מלוא עמדתה בנוגע לכל עילות תביעתו (סעיף 3). כן נקבע כי על חברת הביטוח לפרט את כל נימוקי דחיית התביעה בהזדמנות הראשונה. אם היא לא עשתה כן, היא לא תוכל להעלות במועד מאוחר יותר נימוק נוסף לדחייה (סעיף 4).
- הנחיית סגן הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון מיום 9 בדצמבר 1998 מצורפת לבקשה זו כנספח 6.
26. חברות ביטוח, לרבות המשיבה, מנסות לעיתים לחרוג מן ההנחייה, ולתרץ הפחתה או שלילה של תגמולי ביטוח, בנימוקים שלא הופיעו במכתב הדחיה. בתי המשפט יישמו את ההנחיה, ופסלו ניסיונות אלה. ראו רע"א 10641/05 הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ נ' אסולין, פסקה ד' (נבו 4.5.2006) (להלן: עניין אסולין); רע"א 4009/19 חתמי לוידיס נ' מודיעין אזרחי בלדרות מאובטחת בע"מ, פסקה 4 (נבו 12.11.2019) (להלן: עניין חתמי לוידיס).

27. בחוזר מיום 28 במרץ 2011 שכותרתו "בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות ציבור", הממונה הוסיף חובה לכלול בנימוקי הדחייה את תנאי הפוליסה, התקנון או הדין אשר בשלם נדחת תביעה (סעיף 8ה. להנחיה). לבסוף, בחוזר מיום 5 ביולי 2016 שכותרתו "בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות ציבור", הממונה הוסיף כי על הודעת דחייה לכלול התייחסות לחוות דעת מומחה שהוגשה מטעם התובע, ויש לכלול בה הסבר מפורט מדוע הוחלט שלא לקבל את האמור בה (סעיף 3א לנספח ב'). כמו כן, החוזר קובע כי על חוות דעת של מומחה שעליה מסתמכת חברת הביטוח לצורך יישוב תביעה להיערך באופן מקצועי, להיות מנומקת ולכלול את שם המומחה ואת רשימת כל המסמכים עליהם הוא הסתמך. יש להגיש את חוות הדעת לתובע עם הודעת הדחייה (סעיף 8).

חוזר הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון מיום 28 במרץ 2011 מצורף לבקשה זו כנספח 7.

חוזר הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון מיום 5 ביולי 2016 מצורף לבקשה זו כנספח 8.

28. ברע"א 2121/14 אליהו חברה לביטוח בע"מ נ' אייש, פסקה 9 (נבו 8.7.2018), בית המשפט העליון קבע כי "בהיעדר הכוונה או פירוט במכתב הדחייה לא ניתן להגשים את מטרת הנחיות המפקח, וביניהן, הרצון לאפשר לתובע להתמודד עם טענות המבטחת או לשקול את צעדיו בהתאם. ההנחיה מבטאת מגמה ברורה ומבורכת של הגנה על ציבור המבוטחים מפני מצב של פערי מידע באשר לעמדתה האמיתית והמפורטת של חברת הביטוח, כדי לאפשר בחינת אופן ההתמודדות עימה". בעניין חתמי לויס בית המשפט העליון קבע כי חובת ההנמקה נועדה למנוע התנהלות חסרת תום לב מצד המבטחת. בשל כך, קבע כי אין לקבל מכתב דחייה לאקוני, סתום או עמום, בלי שקדמה לו בדיקה אמיתית.

29. מעבר לכך, חובת ההנמקה מבוססת על החובה הכללית לנהוג בקיום הסכמים בתום לב ובדרך מקובלת, הקבועה בסעיף 39 לחוק החוזים. חובה זו חלה ביתר שאת על חברות ביטוח, בעניינים שביניהן ובין מבוטחים ומוטבים. ראו עניין אסולין, פסקה ד(2), וכן ירון אליאס דיני ביטוח כרך שני 968 (מהדורה שלישית, 2006).

30. דברים אלה רלוונטיים מאוד לענייננו. חברת ביטוח המעוניינת לדחות תביעה בגין נזק לכלי רכב, בטענה כי המבוטח או הצד השלישי חייבים לתקן את המכונת ולהעביר את החלק שהוחלף אליה, חייבת לבסס טענה זו מבחינה משפטית ועובדתית. יתרה מכך, גם אם היה יסוד עקרוני להפחתה כזו, חברת ביטוח שמעוניינת לבצעה, חייבת לבסס את הסכום שמופחת. אם ההפחתה נוגעת לערך של החלק שנפגע, יש לבסס את הסכום בחוות דעת שמאית. חוות הדעת חייבת להיות מבוססת על בדיקה של הרכב, ואין די בהערכה על סמך תמונות – ראו סעיף 10(ב) לצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (שמאי רכב), תש"ס – 1980 וכן הנחיה מס' 8 להנחיות מקצועיות לשמאי רכב שפורסמה על ידי משרד התחבורה ביום 1 ביוני 2015.

הנחיה מס' 8 מאוגדן הנחיות מקצועיות לשמאי רכב, שפורסם על ידי משרד התחבורה ביום 1 ביוני 2015, מצורפת לבקשה זו כנספח 9.

31. ואכן, ממש לענייננו, בעניין חכמה ובעניין הוד, בתי המשפט קבעו כי על מנת להעלות טענה בנוגע לדרישה לניכוי בשל העובדה שלא בוצע תיקון (המכונה "ניצולת"), היה על חברת הביטוח להציג חוות דעת באשר לשווי חלקי הרכב שאושרו להחלפה (עניין חכמה, פסקה 13, ועניין הוד, פסקה 27).

32. לסיכום חלק זה, בבירור תביעות, חלה על חברות הביטוח חובת הנמקה. חברת ביטוח שמעוניינת לבצע הפחתה מסכום תביעה, חייבת לנמק את ההפחתה, ובמקרים הרלוונטיים להוכיח את סכום ההפחתה.

חלק רביעי - המשיבה מבצעת הפחתה לא חוקית של תגמולי ביטוח בגין ניצולת

33. בתביעות לנזקי רכוש לכלי רכב, המשיבה נוהגת לבצע הפחתה, בשל העובדה שלא בוצע תיקון, ולא נמסר לה החלק שאושר להחלפה. כפי שהראינו, זוהי הפחתה בלתי-חוקית. יתרה מכך, המשיבה מפרה את חובת ההנמקה וההוכחה. גם אם ניתן היה להצדיק את הזכות לבצע הפחתה (בניגוד מוחלט לעמדת המבקש), המשיבה נוהגת בשרירותיות מוחלטת בכל הנוגע לסכום ההפחתה. היא איננה מנמקת אותו, איננה מוכיחה אותו, ואף איננה מעמידה חוות דעת בנוגע לכך.

34. התנהלות זו עולה מהמקרה של המבקש, שעוסק בעריכת-דין, והוא בעל מכונית פרטית. ביום 18 בדצמבר 2020 נפגעה המכונית של המבקש על ידי כלי רכב המבוטח אצל המשיבה בביטוח צד שלישי. אין מחלוקת כי התאונה אירעה באשמת הנהג האחר.

35. ביום 14 בפברואר 2021 המבקש פנה אל המשיבה בדרישה כי זו תפצה אותו בגין הנזקים שגרמה לו התאונה. הדרישה הוגשה באמצעות חברת א.פ. תביעות בע"מ. לדרישה צורפה חוות דעת של השמאי אורי נוי. בהתאם לחוות הדעת, המגן הקדמי של המכונית והתומך הימני למגן הקדמי ניזוקו באופן שאינו מאפשר את תיקונם, ולכן יש להחליפם. עלות החלקים נאמדה בסכום של 7,609 ש"ח בתוספת מס ערך מוסף. עלות עבודות ההרכבה, החשמל והצבע נאמדה בסכום של 1,850 ש"ח בתוספת מס ערך מוסף. בהתאם לכך, עלות תיקון הנזק עומדת על סכום של 9,459 בתוספת מס ערך מוסף. נוסף על כך השמאי קבע ירידת ערך בסכום של 1,168 ש"ח, ושולם לו שכר טרחה בסכום של 800 ש"ח. על בסיס כל אלה, נדרש פיצוי בגובה 13,036 ש"ח.

מסמכי תביעת המבקש מיום 14 בפברואר 2021 מצורפים לבקשה זו כנספח 10.

36. ביום 14 במרץ 2021 התקבלה תשובת המשיבה לדרישת התשלום. המשיבה הכירה באחריותה לנזקי המבקש. עם זאת, המשיבה ביצעה הפחתה מהותית של תגמולי הביטוח. כאמור, עלות החלקים שנדרש להחליפם עמדה על 7,609 ש"ח, מתוכם עלות מגן קדמי עמדה על 6,795 ש"ח. המשיבה הפחיתה כמחצית מעלות זו, והסכימה לשפות את המבקש בגין רכיב זה, בסכום של 3,400 ש"ח בלבד. בהתאם לכך בוצע למבקש תשלום מופחת, בסכום של 8,173 ש"ח, ביחס לדרישה של 13,036 ש"ח (הפער בין הסכומים נובע מכך שבוצעה גם הפחתה שלא כדין של מס ערך מוסף; בקשת האישור איננה עוסקת בהפחתה זו). בהתאם לכך בוצע למבקש תשלום מופחת.

העתק מכתב התשובה של המשיבה מיום 14 במרץ 2021 מצורף לבקשה זו כנספח 11.

העתק הודעת התשלום מיום 21 באפריל 2021 מצורף לבקשה זו כנספח 12.

37. המשיבה לא הציעה כל הנמקה או ביסוס להפחתה. במכתב התשובה היא הסתפקה באמירה כי "מצילומי שמאי המצורפים לחוו"ד ניתן לראות שלאחר החלפת המגן הקדמי והעברתו לרשות לחברת הביטוח ניתן יהיה לתקנה ולעשות שימוש חוזר במסגרת חברת הביטוח. עד לקבלת החלק הניזוק לרשותנו נציע פיצוי כדלקמן ... מגן קדמי בניכוי ניצולת 3,400 ₪ ... עם המצאת חשבונית תיקון תמונות מהלך תיקון וקבלת החלקים שאושרו להחלפה לרשותנו נפצה עבור ההפרש. לאחר ביצוע תיקון יש לעדכן מהיכן ניתן לאסוף את החלקים שהוחלפו. הצעתנו הינה לצרכי פשרה בלבד במסגרת הדרישה ואיננה מחייבת כלפי מי מהצדדים בבית המשפט. נא העברת תשובתכם בחוזר לביצוע התשלום" (נספח 10 לבקשה זו).

38. גם בהודעת התשלום (נספח 11 לבקשה זו) לא ניתן למצוא הנמקה. נאמר שם כי "מצילומי דו"ח השמאי, כפי שהועברו לחברתנו, עולה ברור כי לאחר החלפת המגן קדמי ניתן לתקנו ולבצע בו שימוש חוזר. במצב דברים זה שווי כספי למגן האחורי ככל "שווי שרידים" לפיכך אושר דו"ח השמאי בקיזוז החלפים להם ערך ניצולת כמפורט להלן: ערך הניצולת של המגן הקדמי עומד ע"ס של 3,972 ₪. לפיכך לאחר העברת המגן הפגוע אשר ניתן לתקנו והעברתו לחברתנו, נפצה את מבוטחכם בסכום נוסף של 3,972 ש"ח. למותר לציין כי זכותה של חברת הביטוח לקבל לידיה את החלפים הניתנים כאמור לשיפוץ ו/או שאושרו להחלפה ואשר מצויים ברשות מבוטחכם וזאת בהתאם לעקרון השבת המצב לקדמותו. למעלה מן הצורך יצוין כי דו"ח השמאי מטעמכם כולל סכום בגין פירוק והרכבת החלקים להם ניצולת ולא הופחת כל סכום בגין פירוק והרכבת החלקים" (נספח 11 לבקשה זו).
39. אלה דברים סתמיים. אין בהם הנמקה בנוגע לזכות להפחית בגין שווי הדלת, ואין כל ביסוס לסכום שהופחת. ברור כי מדובר בהפחתה שרירותית לחלוטין.
40. מהתנהלות זו עולה כי המשיבה מקפחת את הזכאים לתגמולי ביטוח, באופן קשה. היא מבצעת הפחתה ללא כל זכות. בכל הנוגע למבוטחים בביטוח רכוש, המשיבה כלל איננה רשאית לדרוש כי יבוצע תיקון של המכוננית, כתנאי לתשלום. עליה לפצות בגין הנזק שנגרם. סכום התיקון משקף את הנזק. אותו עיקרון חל ביחס לצדדים שלישיים.
41. יתרה מכך, גם אם המשיבה הייתה זכאית לבצע הפחתה, הרי שהיא איננה מנמקת אותה ואיננה מוכיחה את סכום ההפחתה.
42. המבקש עוסק בעריכת-דין, בתחום המשפט האזרחי. במהלך עיסוקו, המבקש התוודע לנוהג זה של המשיבה, ושל מבטחים אחרים. ידוע למבקש כי המשיבה נוהגת בדרך זו באופן שיטתי. גם אין יסוד למחשבה כי במקרה הספציפי של המבקש המשיבה חרגה מדרך ההתנהלות הרגילה שלה.
43. גם ברור שנעשה על ידי המבקש, העלה כי מדובר בהתנהלות שיטתית. המבקש פנה אל המשיבה בבקשה לברר את העניין. נציגת השירות לא ידעה לומר דבר, מלבד לקרוא את נימוקי הדחייה הרשומים במכתב (נספח 10 לבקשה), ולהציע כי המבקש יתקשר שוב ביום אחר. המבקש ביקש מחברת א.פ. תביעות בע"מ, שטיפלה בעניין עבורו, לבצע את הברור הנוסף. כך נעשה, בשיחה שהתקיימה ביום 16 בדצמבר 2021, בין גברת גלי שובל מחברת א.פ. תביעות בע"מ לבין נציגת מחלקת התביעות של המשיבה. בשיחה זו נאמר במפורש כי כך המשיבה נוהגת דרך קבע. בין היתר נאמר - "עושים את זה כל הזמן, מדובר בדוח גלובלי".
- עמוד ובו קישור להקלטת השיחה, עם נציגת מחלקת התביעות של המשיבה, וכן תמלול השיחה, מצורפים לבקשה זו כנספח 13.
44. לסיכום חלק זה, המשיבה מבצעת הפחתה לא חוקית של תגמולי ביטוח בגין ניצולת, ואף מפרה את חובת ההנמקה והביסוס, הן ביחס לזכות לבצע את ההפחתה והן ביחס לסכום ההפחתה. המשיבה נוהגת כך דרך קבע.

חלק חמישי – עילות התביעה

45. מעשי המשיבה ומחדליה מקימים לחברי הקבוצה שלל עילות תביעה, כולן מבוססות היטב.
46. לחברי הקבוצה עומדת עילת תביעה בגין הפרת חובת השיפוי בגין מלוא הנזקים שנגרמו בתאונה, הקבועה בסעיפים 55 ו-68 לחוק חוזה הביטוח, כלפי מבטחים וכלפי צדדים שלישיים, בהתאמה. כפי שהראינו, המשיבה איננה רשאית לבצע הפחתה, בשל כך שלא בוצע תיקון ולא הועברו אליה חלקי חילוף.
47. נוסף על כך, עומדת לחברי הקבוצה המבטחים אצל המשיבה גם עילת תביעה בגין הפרת חוזה והפרת התחייבות כלפי צד שלישי. המשיבה התחייבה לשפות את המבטחים במקרה של תאונה.
48. מעשי המשיבה מקנים לחברי הקבוצה גם עילת תביעה מכוח החובה לנהוג בתום לב ובדרך מקובלת בקיום חוזה וכל חיוב אחר, הקבועה בסעיפים 39 ו-61(ב) לחוק החוזים. הפחתה שרירותית מתגמולי הביטוח לוקה בחוסר תום לב וסוטה מדרך מקובלת. הדבר מקבל משנה תוקף נוכח פערי הכוחות הקיימים בין הצדדים.
49. כמו כן, לחברי הקבוצה קמה עילת תביעה בגין הפרת חובה חקוקה. סעיף 63(א) לפקודת הנזיקין מורה כי "מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק – למעט פקודה זו – והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוגו או מטבעו של הנזק שאליו נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו".
50. המונח "חיקוק" מוגדר בפקודת הפרשנות [נוסח חדש] (להלן: פקודת הפרשנות) כך - "כל חוק וכל תקנה בין שניתנו לפני תחילת תקפה של פקודה זו ובין שניתנו לאחריה; אולם מקום שהמלה 'חיקוק' באה בפקודה או בתקנה שניתנו לפני תחילת תקפה של פקודה זו, תהא משמעותה כמשמעות שהיתה נודעת לה אלמלא פקודה זו". המונח "תקנה" מוגדר בפקודת הפרשנות כך - "תקנה, כלל, חוק עזר, מנשר, אכרזה, צו, הוראה, הודעה, מודעה, או מסמך אחר, שניתנו מאת כל רשות בארץ ישראל או בישראל, בין לפני תחילת תקפה של פקודה זו ובין לאחריה, מכוח חוק, או מכוח אקט של הפרלמנט הבריטי או מכוח דבר-המלך-במועצה, לרבות צו, הוראה, הודעה, מודעה או מסמך אחר שניתנו על יסוד תקנה, כלל או חוק עזר כאמור; אולם מקום שהמלה 'תקנה' באה בחיקוק שניתן לפני תחילת תקפה של פקודה זו, תהא משמעותה כמשמעות שהיתה נודעת לה אלמלא פקודה זו".
51. בהתאם להגדרה זו, הוראות והנחיות הממונה וסגן הממונה בנוגע לחובות ההנמקה הן חיקוק. המשיבה מפרה אותן. המשיבה אף מפרה גם את סעיף 2(ב) לחוק הפיקוח, המורה כי הממונה רשאי "...ליתן הוראות הנוגעות לדרכי פעולתם וניהולם של מבטחים ושל סוכני ביטוח, של נושאי משרה בהם ושל כל מי שמועסק על ידם, והכל כדי להבטיח את ניהולם התקין ואת השמירה על ענינם של המבטחים או של הלקוחות...". על כן הפרת הוראות הממונה מהווה הפרת חובה חקוקה.
52. כל יסודות עוולת הפרת חובה חקוקה מתקיימים. המשיבה איננה מקיימת חובה המוטלת עליה לפי חיקוק; החיקוק נועד לטובתם של הניזוקים; ההפרה גרמה להם נזק; והנזק הוא מהסוג שאליו נתכוון החיקוק.

53. לבסוף, חברי הקבוצה מחזיקים בעילה גם מכוח סעיף 1(א) לחוק עשיית עושר ולא במשפט. הוראת חוק זו מורה כי "מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן – הזוכה) שבאו לו מאדם אחר (להלן – המזכה), חייב להשיב למזכה את הזכיה ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה – לשלם לו את שוויה". המשיבה מפרה את החובה החלה עליה על פי דין לשלם לניזוק את מלוא תגמולי הביטוח ובכך מקבלת שלא על פי זכות שבדין נכס וטובת הנאה (כספים), שבאו לה מאדם אחר (הזכאים לתגמול). המשיבה חייבת להשיב את הזכיה.
54. מכל אלה עולה כי לחברי הקבוצה עילות תביעה מצויינות.

חלק שישי - הסעדים

55. עילות התביעה מזכות את חברי הקבוצה בסעדים הבאים:
- 55.1. תשלום הסכומים שהופחתו מתגמולי ביטוח של חברי הקבוצה בשל אי-תיקון כלי הרכב או בשל אי-העברת החלקים שנפגעו למשיבה, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כדין;
- 55.2. הטלת איסור על המשיבה לבצע הפחתה מתגמולי ביטוח בשל אי-תיקון כלי הרכב או בשל אי-העברת החלקים שנפגעו למשיבה;
- 55.3. מינוי בעל תפקיד אשר יפקח על ביצוע פסק הדין; וכן –
- 55.4. כל סעד אחר לטובת הקבוצה, חלקה, או הציבור, בהתאם לסעיף 20(ג) לחוק תובענות ייצוגיות.
56. הנזק של המבקש עומד על סכום של 3,395 שקלים חדשים. זהו הסכום שהופחת על ידי המשיבה מתגמולי הביטוח, שלא כדין. לסכום זה יש להוסיף הפרשי הצמדה וריבית כדין. סעיף 4(ב) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי "לענין סעיף זה, כאשר אחת מיסודות העילה הוא נזק – (1) בבקשה לאישור שהוגשה בידי אדם כאמור בסעיף קטן (א)1 – די בכך שהמבקש יראה כי לכאורה נגרם לו נזק". המבקש עומד בדרישה זו.
57. למבקש קשה להעריך את סכום הנזק הכולל שנגרם לחברי הקבוצה. לאור העובדה שהמשיבה נוהגת כך באופן שיטתי כלפי מבוטחים וצדדים שלישיים רבים, ברור כי מדובר בסכומים מהותיים. המבקש מעריך כי מדובר במיליוני שקלים חדשים, ואף יותר מכך.
58. בהתאם לתקנות 2(א)11 ו-2(א)12 לתקנות תובענות ייצוגיות, תש"ע-2010, יש לציין בבקשת אישור את הגמול ושכר הטרחה המבוקשים. המבקש עותר לקבוע גמול בשיעור של 15% משווי ההטבה לציבור, לרבות בגין תיקון התנהלות המשיבה בעתיד (בתוספת מס ערך מוסף), ושכר טרחה לפי השיעורים שנקבעו בהחלטת בית המשפט העליון בע"א 2046/10 שמש נ' רייכרט (נבו 23.5.2012). באותו ענין נקבע כי "על כל סכום שנגבה בפועל עד ל-5 מיליון ש"ח, ייפסק לטובת בא-הכוח המייצג שכר טרחה בשיעור של 25%; על כל סכום שנגבה בפועל בין 5 מיליון ש"ח עד ל-10 מיליון ש"ח ייפסק שכר טרחה בשיעור של 20%; ועל כל סכום שנגבה בפועל מעל 10 מיליון ש"ח, ייפסק שכר טרחה בשיעור של 15%" (פסקה 16). הגמול ושכר הטרחה המבוקשים אינם כוללים חיוב שיוטל בדיון בבקשת האישור.

חלק שביעי - מתקיימים כל התנאים לאישור התובענה כייצוגית

59. תובענה זו ממלאת בבירור אחר כל התנאים הדרושים לצורך אישורה כתובענה ייצוגית.
60. סעיף 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי "לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט בתוספת השנייה או בענין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית...". בפרט 2 לתוספת השנייה נקבעה הקטגוריה הבאה – "תביעה נגד מבטח, סוכן ביטוח או חברה מנהלת, בקשר לענין, לרבות חוזה ביטוח או תקנון קופת גמל, שבינם לבין לקוח, לרבות מבוטח או עמית, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו".
61. המשילה היא מבטח. התביעה מוגשת בשם מבוטחים וצדדים שלישיים, בקשר לענין שבינם לבין מבטח. יש לראות צד שלישי ומוטב, שפונים לחברת ביטוח כדי לממש את זכויותיהם, כלקוח של חברת הביטוח לצורך פרט 2 לתוספת השנייה. ראו ת"צ (מחוזי ת"א) 13982-05-13 **בר נ' כלל חברה לביטוח בע"מ** פסקה 53 (28.02.2021); ת"צ (מחוזי מרכז) 2010-06-11 **מוסאי נ' המגן חברה לביטוח בע"מ** פסקה 33 (נבו, 12.12.2012) (להלן: עניין **מוסאי**); וכן רע"א 2598/08 **בנק יהב לעובדי מדינה בע"מ נ' שפירא** (נבו, 23.11.2010) (להלן: עניין **שפירא**).
62. בעניין **מוסאי** נקבע כי "כוונת המחוקק הייתה לאפשר לנזקקים לשירותי חברת הביטוח להגיש תובענות ייצוגיות. מטעם זה יש לפרש את המונח 'לקוח' בפרט השני בצורה מרחיבה, המתאימה לכל מי שמקבל שירותים מחברת ביטוח, ולא רק על מי שקשור (או יכול היה להיות קשור) בחוזה ביטוח עימה. הכרת המחוקק בסעיף 68 לחוק חוזה הביטוח בכך שניזוק הוא בעל זכות תביעה ישירה כלפי חברת הביטוח, כמו גם הכרתו בסעיף 12 לחוק חוזה הביטוח כי מוטב שאינו המבוטח זכאי לתגמולי הביטוח, הופכת אותם לסוג של מקבלי שירותים מחברת הביטוח, וככאלה ללקוחות של חברת הביטוח".
63. מעבר לכך, מדובר בתביעה נגד מבטח בקשר לענין שבינו לבין לקוח – בעל כלי הרכב שהוכר כאחראי לתאונה ומבוטח על ידי המשיבה. גם מטעם זה, העניין נופל תחת פרט 2. לפרשנות כזו בקשר לפרט אחר, שהועלתה אך לא הוכרעה, ראו עניין **שפירא** (פסקה 3 לחוות הדעת של כבוד השופט פוגלמן).
64. סעיף 4(א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע - "אלה רשאים להגיש לבית המשפט בקשה לאישור תובענה ייצוגית כמפורט להלן (1) אדם שיש לו עילה בתביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם – בשם אותה הקבוצה...". הראינו כי המבקש אוחז בעילת תביעה כלפי המשיבה. על כן הוא רשאי להגיש תובענה ייצוגית נגדה.
65. סעיף 8(א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי "בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה: (1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה; (2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין; (3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת; ... (4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בתום לב".
66. הבקשה ממלאת אחר כל התנאים הללו.

67. היסודות של עילות התביעה משותפים לכל חברי הקבוצה. המשיבה פועלת באותו אופן כלפי כל חברי הקבוצה וזאת כפי שמעידים המכתבים מטעמה ודברי נציגותה. היא מסרבת להעניק לניזוקים את שמגיע להם בהתאם להסכם הביטוח והחוק.

68. בהליך זה עומדות לבירור שאלות משותפות. מדובר בשאלה האם המשיבה רשאית להפחית תגמולי ביטוח בשל אי-תיקון כלי הרכב ואי-העברת חלקים שאושרו להחלפה לידיה; האם המשיבה עמדה בחובת ההנמקה ביחס להפחתה; האם המשיבה עמדה בחובת ההוכחה ביחס לסכום ההפחתה; ועוד. ברור כי היסודות המשותפים למבקש וליתר חברי קבוצת התובעים מהווים המרכיב העיקרי, אפילו הבלעדי, בהתדיינות זו. למען הזהירות, נציין כי לא נדרשת זהות מוחלטת של כל השאלות הטעונות הכרעה, העובדתיות והמשפטיות, ביחס לכל חברי הקבוצה – ראו רע"א 2128/09 הפניקס חברה לביטוח בע"מ נ' עמוסי, פסקה 10 לחוות הדעת של כבוד השופט ריבלין (נבו 5.7.12).

69. נוכח הנימוקים שהוצגו ברור שקיימת אפשרות סבירה ולמעלה מכך, שהשאלות יוכרעו לטובת הקבוצה.

70. תביעה ייצוגית תעמיד את הדרך היעילה וההוגנת להכרעה בענין. חברי הקבוצה אינם מחזיקים במומחיות בתחום הביטוח. הדבר מקנה למשיבה יתרון משמעותי על פניהם. גם גודל הקבוצה, בשמה המבקש תובע את המשיבה, מצדיק את אישור התובענה כייצוגית. המבקש מעריך כי חברי הקבוצה רבים מאד, והסכום המגיע לכל אחד מהם אינו מצדיק התדיינות אזרחית מורכבת. בנסיבות אלה, יעיל והוגן לפעול למימוש זכויות חברי הקבוצה, בתביעה ייצוגית.

71. עניינם של חברי הקבוצה מיוצג ומנוהל בדרך הולמת ובתום לב. המבקש פועל על מנת לתקן את הליקויים בהתנהלות המשיבה, ולהשיג סעד הולם עבור חברי הקבוצה. האינטרסים שלי זהים לאלה של כלל חברי הקבוצה.

72. לסיכום, כל התנאים לאישור התובענה כייצוגית מתקיימים בבירור.

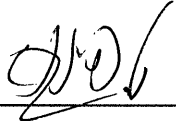
חלק שמיני – סוף דבר

73. מדובר במקרה ברור ופשוט. המשיבה מחוייבת לשפות מבוטחים וצדדים שלישיים בגין נזק שנגרם לכלי רכב בתאונות. היא איננה זכאית להתנות את תשלום מלוא תגמולי הביטוח, בכך שיבוצע תיקון כלי הרכב ובכך שהחלקים שניזוקו יועברו לידיה. גם אם הייתה למשיבה זכות כזו, היא איננה זכאית לבצע את ההפחתה באופן שרירותי. עליה לנמק ולבסס הן את הזכות להפחית והן את סכום ההפחתה.

74. על המשיבה להשיב את הסכומים שהפחיתה באופן בלתי-חוקי, ולהפסיק את קיפוח הזכאים לתגמולי הביטוח.

75. בפני בית המשפט הנכבד תלויות ועומדות שלוש בקשות אישור, בהן נדונים עניינים קרובים. בת"צ (תל אביב-יפו) 21420-07-19 כדמיאן נ' מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: עניין כדמיאן); ובת"צ (מחוזי מרכז) 12972-08-21 גנסיין נ' איי אי ג'י ישראל חברה לביטוח בע"מ, נדונה ממש אותה סוגיה. בעניין כדמיאן, בהחלטה מיום 10 בנובמבר 2021, נתבקשה עמדת המאסדר. בנוסף, בת"צ (מחוזי תל-אביב) 37468-01-18 אמון הציבור - חברה לתועלת הציבור בע"מ (חל"צ) נ' מגדל נדון ניכוי מס ערך מוסף מתגמולי ביטוח, בשל העובדה שכלי הרכב לא תוקן. הבקשה הופנתה נגד מספר חברות ביטוח, ביניהן המשיבה. זוהי עילה שונה מזו שמועלית בבקשה זו. עם זאת, גם הליך זה עוסק בהפחתה של תגמולי ביטוח, במקרה שמבוטחים וצדדים שלישיים בחרו לא לתקן את כלי הרכב.

76. בקשה זו נתמכת בתצהיר המבקש, המאמת את העובדות המופיעות בבקשה.
77. בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר את התביעה כתובענה ייצוגית, בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, ולהורות כמבוקש בפתח הבקשה. כן מבוקש לחייב את המשיבה בהוצאות.
78. מן הדין ומן הצדק לקבל את הבקשה.

טליה פינס, עו"ד

אהרון רבינוביץ, עו"ד
גיל רון קינן ושות' עורכי דין
באי כוח המבקש

גיל רון, עו"ד